

Retorica sau realitate - asta-i intrebarea

Dr. Corneliu Sarbu CS-1

Daca domnul academician Simion nu s-ar lasa dus cu prea mare usurintza in jos, pe panta unui subiectivism jenant, ar putea transa foarte simplu continutul de adevar, firav dar incontestabil, cuprins in cele scrise de d-sa in Ziua din 22 aprilie a.c.: propunind o simpla adaptare a criteriilor d-lui ex-ministru Miclea, asa cum sunt ele, adica bazata tot pe considerarea "factorului" ISI -cu adevarat important si suficient de obiectiv - ca baza a procesului de promovare la functzii de conferentziar univ. si profesor univ. Adaptarea este cu adevarat necesara in spatiul mioritic, data fiind situatzia, jenanta pentru unele domenii ale culturii si shtiintzei romaneshti, de a fi cam invizibile in context internatzional. Fara a se renunzta la a impune obligatzia dezvoltarii, in viitor, a unei activitatzi fructuoase in directia corectarii acestei stari de vizibilitate precara - de vreme ce vrem si noi in U.E. si este de dorit sa o facem, asa cum bine a observat d-na profesor Zoe Petre, prin includere si nu prin dizolvare - in prima aproximatzie se pot relaxa aceste criterii atunci cind se aplica acelor domenii in care stam prost in relatzia cu mult hulitul ISI. Nu vreau sa discut, aici, contraargumentul multora, pueril de altfel, cum ca nu ar exista suficiente jurnale internatzionale de specialitate care sa faca fatza apetitului pentru publicare si puterii de creatzie mioritice din anumite domenii (literatura, sport, limba romana si altele care-or mai fi), deoarece o simpla inspectie a listei extrem de bogate de reviste internatzionale ce sunt de interes pentru mediul universitar ar rastuna imediat aceasta obiectie. O astfel de lista se poate vedea, de exemplu, pe situl Universitatii Massachusetts din Amherst (vezi <http://sfx.exlibrisgroup.com:9003/umass/a-z/default>). N-or fi toate aceste jurnale internatzionale de valoare ISI egala, dar de interes sunt fara doar si poate, de vreme ce amintita universitate celtuieshte bani buni si multzi pentru a cumpara dreptul de acces permanent (on-line) al celor din campus la continutul acestora. Asta prima la mina.

In al doilea rind as propune, sub imperiul impresiei facute de spusele d-lui academician Simion - subdivizarea Academiei Romane in doua "corpuri", unul al academicienilor "cu propensiune pentru factorul ISI", celalalt al celor "fara". Asta ar duce la o mai buna corelare a schemei organizatorice a acestui inalt for cu starea reala, nefiind greu de constatat ca aceste doua categorii de academicieni chiar exista. Probabil ca scoaterea la lumina a acestei realitatzi este una din cauzele furiei d-lui academician Simion, dar vorba lui Mardale, academician si el, asta-i realitatea. Aceasta divizare-reorganizare a Academiei ar pune in lumina, concret, existenta unor sectii care exceleaza in ceea ce priveshte ISI (cea de chimie si cea de fizica fiind exemple bune in acest sens), precum si a altora - in mare suferinta sub acelasi aspect, indiferent de cauzele obiective. In plus, interesul propriu al unor "SRL-cu-propensiune-ISI", combatute de d-l academician de la o inaltzime olimpiana, ar fi si acela ca ne vom putea exercita in mai buna cunoshtintza de cauza cavalerismul ce ne caracterizeaza in disputa asupra acestui blestemat ISI care-l irita atit de tare, luindu-ne ca adversari doar pe aceia care trebuie cu adevarat combatutzi, cei fara gust pentru ISI.

Despre desfiintarea institutelor Academiei puteam discuta la nesfirsit, dar hotarirea trebuie luata orientindu-ne dupa ceea ce se intimpla si in alte parti, mai ales daca vrem sa aderam tocmai la clubul acestora (ma refer la U.E.), unde cercetarea, atat cea fundamentala cit si cea aplicativa, se fac in universitati si nu in institute ale vreunei academii, acest din urma model fiind cel sovietic. Academia trebuie sa fie un for de consacrare si nu un loc unde o anumita boierie se etaleaza putin cam prea falos, din partea unora. Asta se vede si din atitudinea d-lui academician Simion, atunci cind se refera la indrazneala cu care unele "S.R.L.-uri" ar indrazni sa se exprime - in stil ceaushist, spune d-sa, pe nedrept - despre institutele Academiei. De ce sa n-o facem ? Suntem societatea civila, acel segment care vede ca, din cauza latzirii neingradite a imposturii chiar si in Academie, suntem impinshi, ca tzara, pe un loc dezonorant in clasificarile internatzionale, facute obiectiv si pe baza indicelui ISI. Dar d-l academician Simion nu poate suferi asta si, cu un aer de boierie (asemanator cu cel al d-lui Iliescu - de ce oare ?) ne pune la punct. D-sa ar trebui sa intzeleaga ca vremea cind Academia pretindea a avea un cuvint de infailibilitate a cam trecut, mai ales ca ea inseshi, Academie zic, nu prea se straduieshte sa-si asigure un statut care sa impuna un respect fara cricneala din partea noastra. Dar noi avem rabdare si mai ashteptam, nu inactivi, insa. Iar exemplul cu politica sinistrei acad.dr.ing.de-larga-recunoastere-internationala a fost cam nefericit ales. Sinstrul personaj a tolerat institutul de chimie pendinte de Academie tocmai pentru a acesta era capabil sa produca vizibilitate ISI, de care s-a folosit din plin in interes personal, dar pe vremea aceea modelul organizatoric era, cum am mai spus, copiat dupa cel sovietic, cazut in desuetudine in lumea contemporana. Oare de ce s-ar putea face cercetare de valoare in domeniul chimiei doar in cadrul Academiei si nu, cum se intimpla in Vest, in universitatzi ? Nu putem, inca, vorbi, la noi, de vreo pondere a cercetarii din laboratoarele marilor companii, deoarece ele nu exista, inca. Dar ingemanarea dintre invatzamint si cercetare s-a dovedit a fi cea mai fructuoasa solutie in cadrul economiilor dezvoltate si de succes si de aceea ea nu este abandonata acolo. De ce-am face-o noi ? De ce sa pastram, in continuare, la noi, institute cu obishnuinta privilegiului de a primi finantzare - firava, e drept, dar generatoare de locuri caldute si fara grija zilei de miine - in care se produce... mai nimica, tocmai din lipsa de concurentza (la finantzare, vreu sa zic) ? E de gindit mai profund asupra acestui model. Iar afirmatzia d-lui academician cum ca institutele propuse a fi "luate de sub autoritatea Academiei Romane" sunt "singurele institute (sau, ma rog, printre putinele) din aceasta tara care sunt performante in lumea stiintifica europeana si risipite pe unde s-o nimeri" este cam departe de realitate. Noroc ca d-sa are o tresarire de bun simtz cind pune un bemol in aceasta afirmatzie (in precizarea "sau, ma rog, printre putinele"), fiindca altfel chiar ar fi facut-o de oaie. Mai ales ca aceasta afirmatzie nu este si demonstrata, de dorit tot in registrul ISI care, vrem nu vrem, este printre putinele luate in considerare in "lumea shtiintzifica internatzionala" la care face referire d-sa in chiar fraza din care am luat si celelalte citate. Cum o dam, cum o sucim, orice referire la aceasta lume internatzionala, in care tare am dori si noi sa ne integram (nu sa ne dizolvam, nota bene), se ghideaza mai ales dupa ISI. Daca, dupa ce vom intra in U.E., o influentza de netagaduit ne va pune in pozitzia de a putea anula importanta acestui nesuferit ISI, atunci da, vom putea sa-l impingem in derizoriu, asa cum face d-l academician Simion. Dar pina atunci, nu.

Iar despre intoarcerea la feudalism, care-l oripileaza pe d-sa la sfirsitul unei argumentatii care straluceste prin lipsa, asta este, din pacate, deja o realitate in invatamintul romanesc de azi si chiar in cercetarea shtiintzifica oarecum privatizata. Ar merita cu adevarat declanshata o discutie ampla si corecta pe aceasta tema, de vreme ce tot am inceput-o, dar cu buna credintza, nu cu argumente "fara".

Atitudinea majoritatzii cadrelor didactice, incapabile macar sa admita ca este nevoie sa se incadreze in iureshul concurentzial ca sa existe din punct de vedere shtiintzific, se bazeaza tocmai pe privilegiile de tip feudal pe care le detzine deja. Ce fel de pregatire pot asigura studentzilor nishte oameni incapabili sa tzina pasul cu exigentele de tip CONCURENTZIAL ale viitorului, daca ei nu sunt in stare nici sa admita ca asta este regula jocului, anume supunerea la norme de evaluare, ca la olimpiada, as zice eu ? La ce sa ne intoarcem, la ceva ce deja exista si risca sa fie intarit prin modificarile aduse de d-l ministru Hardau ? Acestea, departe de a fi - cum spune d-l academician Simion - doar o simpla intentzie a M.E.C. de a revizui "intr-o oarecare masura" criteriile de promovare in invatamant si in cercetare, sunt pur si simplu un act de desfiintzare a oricarei exigente in aceste domenii. Sa nu fie nimanui cu suparare ceea ce urmeaza sa spun, in afara legaturii cu cele spuse de d-l academician Simion, dar eu cred ca aceasta "batalie" (prosteasca, dar cu sprijinul Academiei, dupa cum se vede) se duce cu ochii azintitzi la banii, multzi, care vor fi dirijatzi spre invatzamint si cercetare, in concordantza cu cerintzele puse pe seama U.E., dar, in fapt, impuse de concurentza cu SUA si spatziul asiatic, precum si de principiul, adoptat si de noi, ca ne vom integra intr-o economie bazata pe cunoashtere. Cum "profii" sunt o categorie respectata in Vest (dar la noi se uita cu obstinatzie ca acolo ei nu sunt deloc in conflict cu ISI) si au cuvint greu de spus in gestionarea banilor pentru cercetare, se ashteapta si la noi tot un statut asemenator pentru profii nostri, dar cu ocolirea exigentelor implicite, intre care mult hulitul factor ISI este un reper incontestabil. ACESTA si nu altceva este feudalism curat, fiindca cheltuielile pentru insanatoshirea sistemului astfel infectat de impostori, insanatoshire care va deveni o necesitate incontestabila dupa integrarea (sa speram, nu dizolvare) in U.E., va cadea, intocmai ca in feudalism (sau ca in comunism, nu-i asa ?) pe spatel platitorilor de taxe - societatea civila in largul ei, care, etichetate ca S.R.L., nu este admisa la cuvint de maria sa academicianul (Simion - in cazul de fatza, poate oricare altul - in vreun alt caz). Sunt, in schimb, admishi la cuvint, rectori si altzi responsabili din invatzamintul superior care nu s-au dat in laturi sa-l transforme (invatzamintul superior, repet !) intr-un simplu domeniu lucrativ, unde domniile lor, avind puterea discretzionara (ca in feudalism, nu-i asa ?) isi aranjaza atragerea in cont personal a unor venituri pe incredibil de multe norme didactice (nerealizate in fapt), nederanjatzi de vreun criteriu obiectiv (cum este ISI, vrem, nu vrem, chiar ISI) prin care sa li se poata evalua compatibilitatea cu pozitia de autoritate profesionala (de multe ori falsa, dupa cum prea adeseori arata ISI-ul personal) si de putere pe care o ocupa si de care se agatza cu obstinatzie. Asta nu va suna a feudalism, stimat domnule academician Simion ? Noua, da si de aceea luptam impotriva acestei situatzii, chiar daca nu place unor academicieni.

24 aprilie 2004